

Philippa Gregory

Dochters van de roos

ISBN 978-90-225-7078-4
ISBN 978-94-023-0180-9 (e-boek)
NUR 302

Oorspronkelijke titel: *The Kingmaker's Daughter*
Vertaling: Erica Feberwee
Omslagontwerp: Czar België & Simon & Schuster UK, bewerkt door DPS Design & Prepress Services
Zetwerk: Mat-Zet bv, Soest

Deze uitgave is mede tot stand gekomen door Sebes & van Gelderen Literair Agentschap.

© 2012 by Philippa Gregory. All rights reserved including the right of reproduction in whole or in part in any form.

This edition published by arrangement with the original publisher, Touchstone, a division of Simon & Schuster, Inc., New York.

© 2014 Nederlandse vertaling Meulenhoff Boekerij bv, Amsterdam

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

EDINBURGH

SCHOTLAND

Durham

Barnard
Castle

Middleham

Sherrif
Hutton

York

Pontefract

ENGELAND

Nottingham

Fotheringhay

Ludlow

Worcester

Tewkesbury

Warwick

Grafton

Oxford

Northampton

Chepstow

Bristol

Farleigh

Hungerford

LONDEN

Heytesbury

Southampton

Sandwich

Calais

Cerne Abbey,
Weymouth

Dartmouth

Amiens

Barfleur

Harfleur

Reims

Valognes

PARIJS

Rennes

FRANKRIJK

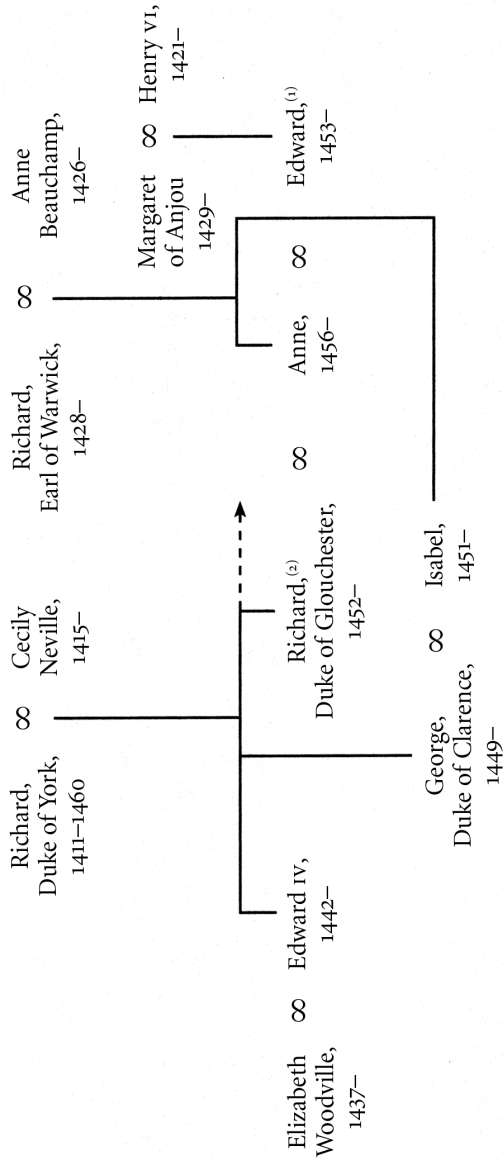
Angers

Amboise

STAMBOOM VAN ANNE NEVILLE

Zomer 1465

De Tower, Londen, mei 1465

Mevrouw mijn moeder loopt voorop, als rijke erfgename en als echtgenote van de belangrijkste onderdaan in het koninkrijk. Achter haar volgt Isabel, omdat ze de oudste is. En ik, als jongste van ons tweeen, sluit de rij. Ik ben altijd de laatste. Daardoor zie ik niet veel wanneer we de grote troonzaal van de Tower betreden, waar mijn moeder Isabel naar de troon begeleidt en dan een stap opzij doet terwijl mijn zuster een reverence maakt. Zoals ons is geleerd zakt Isabel diep door haar knieën. Een koning is een koning, ook wanneer die koning een jongeman is die door onze eigen vader op de troon is gezet. En zijn vrouw zal tot koningin worden gekroond, ongeacht hoe wij over haar denken. Pas wanneer ik zelf naar voren kom om mijn reverence te maken krijg ik een goede indruk van de vrouw voor wie we naar het hof zijn gekomen.

Ze is een adembenemende schoonheid, de mooiste vrouw die ik ooit heb gezien. Ik begrijp onmiddellijk waarom de koning, zodra hij haar zag, zijn leger liet halthouden en amper een paar weken later met haar trouwde. Ze heeft een glimlach die langzaam opbloeit en steeds stralender wordt, als de glimlach van een engel. Ik heb standbeelden gezien die vergeleken met haar saai en glansloos zouden lijken, ik ken schilderijen van de Madonna wier trekken een grove aanblik zouden bieden in vergelijking met de roomblanke luister van haar liefvallige gelaat. Wanneer ik me weer opricht en haar aankijk kan ik mijn blik niet meer van haar losmaken, alsof ik oog in oog sta met een volmaakt icoon. Haar gezicht wordt warm en welwillend onder mijn bewonderende blik, ze schenkt me blozend een glimlach, waarop ik slechts met een stralende lach kan reageren. Het is haar aan te zien dat ze mijn onverholten adoratie amusant vindt. Maar dan word ik me bewust van de woedende blik van mijn moeder, dus ik voeg me haastig bij haar, nijdig

gadeslagen door Isabel. ‘Je stond haar als een idioot aan te gapen,’ bijt ze me toe. ‘Hoe kun je ons zo in verlegenheid brengen! Stel je eens voor wat vader zou zeggen.’

De koning komt naar voren en kust mijn moeder hartelijk op beide wangen. ‘Is er nog nieuws van mijn dierbare vriend, uw echtgenoot?’ vraagt hij.

‘Hij dient u met zijn beste krachten,’ antwoordt ze prompt, want vader ontbreekt aan het banket en de festiviteiten van vanavond. Hij heeft in Frankrijk een ontmoeting met niemand minder dan de koning en de hertog van Bourgondië, machtige mannen van de christenheid met wie hij als gelijken zal onderhandelen over het sluiten van vrede nu de slapende koning is verslagen en wij als de nieuwe bestuurders van Engeland zijn aangetreden. Mijn vader is een groot man; hij spreekt namens de nieuwe koning en het hele land.

De nieuwe koning – onze koning – maakt speels een buiging voor Isabel en tikt mij op de wang. Hij kent ons al sinds we heel klein waren, te klein om bij dit soort banketten aanwezig te zijn; sinds de tijd dat hij nog maar een jongen was, onder de hoede van onze vader. Ondertussen laat mijn moeder haar blik om zich heen gaan alsof we thuis zijn – in het kasteel van Calais – speurend naar tekortkomingen van de bedienden. Ze zoekt naar ongerechtigheden die ze later aan mijn vader kan rapporteren, als bewijs van haar overtuiging dat deze beeldschone koningin haar positie onwaardig is. De zure trek om moeders mond doet me vermoeden dat ze niets heeft kunnen vinden.

Er is niemand die de koningin, de nieuwe koningin, sympathiek vindt. Ik zou haar niet moeten bewonderen. Het zou ons onverschillig moeten laten dat ze hartelijk naar Isabel en mij glimlacht, dat ze opstaat uit haar voorname zetel en naar ons toe komt om de handen van mijn moeder in de hare te nemen. We zijn allemaal vastberaden haar níét aardig te vinden. Mijn vader had voor deze koning een goed huwelijk in gedachten; een verbintenis met een geweldige partij, een Franse prinses. Hij was bezig met de voorbereidingen, met de bepalingen in het huwelijkscontract, hij spande zich in om degenen die de Fransen haatten ervan te overtuigen dat het huwelijk een goede zaak zou zijn voor het land, dat het Calais veilig zou stellen en dat we daardoor zelfs Bordeaux weer in handen zouden krijgen. Maar toen gooide Edward roet in het eten. Edward, de nieuwe, adembenemend knappe, betoverend charmante koning, die voor mijn vader als een jongere broer was en voor ons als een luisterrijke oom, vertelde met een zekere nonchalance – bijna luchtig, alsof het ging om de vraag wat hij wilde eten – dat hij al getrouwd was. Hoezo al getrouwd? Ja, hij was getrouwd. Het huwelijk was gesloten. Met Haar.

Hij beging een ernstige fout door het advies van mijn vader in de wind te slaan, daar is iedereen zich van bewust. En het was ook voor het eerst dat hij dat deed; voor het eerst in de lange, triomfantelijke campagne die het huis York de kroon bezorgde; de lange weg van de schande toen ze de slapende koning en de slechte koningin om vergiffenis moesten smeken, naar de overwinning en de troon van Engeland. Mijn vader heeft altijd aan Edwards zijde gestaan, hem geadviseerd, hem geleid en hem elke stap, elke zet op het schaakbord ingefluisterd. Het was mijn vader die beoordeelde waarmee Edwards belang het best gediend was. De jongeman die zich nu koning mag noemen, dankt alles aan mijn vader. Als mijn vader zich niet achter hem had geschaard, als mijn vader hem niet had geleerd hoe hij een leger moest leiden, als mijn vader niet keer op keer strijd voor hem had geleverd, zou Edward nooit tot koning zijn gekroond. Mijn vader heeft zelfs zijn leven tot inzet gemaakt, eerst voor Edwards vader, daarna voor Edward. Maar net toen de slapende koning en de slechte koningin waren gevluht, net toen Edward tot koning was gekroond en alles in kannen en kruiken leek, ontrok Edward zich aan mijn vaders leiding en trouwde in het geheim met Haar.

Ze zal ons voorgaan naar het diner. Alle lady's stellen zich achter haar op. Daarbij wordt een strikte volgorde gehanteerd en het is van het grootste belang dat iedereen op de juiste plaats staat. Ik ben bijna negen, groot genoeg om dat te begrijpen. En ik heb al heel jong de volgorde van belangrijkheid ingeprent gekregen. Omdat Zij morgen tot koningin zal worden gekroond, gaat zij voorop. Van nu af aan zal ze in Engeland altijd bij alles de voornaamste positie innemen. Ze zal de rest van haar leven vóór mijn moeder lopen, en ook dat is iets wat mijn moeder bepaald niet aanstaat. Achter de toekomstige koningin hoort de moeder van de koning te volgen, maar die is er niet. Ze heeft de knappe Elizabeth Woodville tot haar vijand verklaard en gezworen dat ze niet aanwezig zal zijn bij de kroning van een gewone burger. Deze kloof binnen de koninklijke familie is een publiek geheim en de zusters van de koning bieden zonder hun moeder, de mooie hertogin Cecily, een verloren aanblik terwijl ze aansluiten in de rij. Zelfs de koning verliest even zijn vrijmoedige glimlach bij het zien van de lege plek waar zijn moeder had moeten staan. Ik begrijp niet hoe hij tegen de wil van de hertogin in durft te gaan. Ze is de tante van mijn vader en minstens zo angstaanjagend als mijn moeder; ik ken verder niemand die het ook maar in zijn hoofd zou halen hun niet te gehoorzamen. Dus de koning moet wel heel erg verliefd zijn op de nieuwe koningin. Hij moet wel oprecht en innig veel van haar houden, dat hij zijn moeder durft te weerstaan.

De moeder van de koningin is er wel; niets zou haar ervan kunnen weerhouden getuige te zijn van deze triomf. Ze neemt haar plaats in, gevolgd door haar stoet aan zoons en dochters en met aan haar zijde haar echtgenoot, de knappe sir Richard Woodville, baron Rivers. Fluisterend worden er grapjes gemaakt dat de rivieren stijgen. En inderdaad, het nageslacht van de baron en zijn vrouw is ongelooflijk talrijk. Elizabeth is de oudste dochter en achter haar moeder volgen haar zeven zusters en vijf broers. Ik kijk naar de knappe John Woodville met aan zijn arm zijn nieuwe vrouw; hij ziet eruit als een jonge knaap die zijn grootmoeder escorteert. Zijn moeder heeft hem uitgehuwelijkt aan de hertogin-douairière van Norfolk, mijn oudtante Catherine Neville. Het is een schande; dat vindt mijn vader ook. Mijn tante Catherine is stokoud, bijna zeventig, een ruïne van onschatbare waarde; het gebeurt maar zelden dat een vrouw zo oud wordt. En John Woodville is een jongeman van twintig. Volgens mijn moeder is dat de toekomst: met de dochter van een heks op de troon van Engeland hebben we de duisternis binnengehaald. Zoals van een meeuw valt te verwachten dat ze alles opslokt wat voor haar snavel komt, zo zal met deze nieuwe koningin van nu af aan de hebzucht regeren.

Ik maak mijn blik met moeite los van het vermoeide, gerimpelde gezicht van mijn oudtante en concentreer me op wat er van mij wordt verwacht. Ik moet zorgen dat ik naast Isabel loop, achter mijn moeder, en dat ik niet – onder geen enkele omstandigheid! – op haar sleep trap. Ook al ben ik pas acht, ik moet zorgen dat ik het er goed van afbreng. Isabel, die al dertien is, slaakt een zucht wanneer ze me naar de grond ziet kijken, met mijn voeten schuifelen en de punt van mijn muilen ónder het rijke brokaat duw, zodat ik er onmogelijk bovenop kan gaan staan. Dan werpt Jacquetta, de moeder van de koningin, de moeder van de vraatzuchtige meeuw, een onderzoekende blik over haar schouder naar haar kinderen en naar mij. In haar blik lees ik oprechte bezorgdheid en wanneer ze ziet dat ik keurig achter mijn moeder en naast Isabel sta, schenkt ze me een stralende glimlach; net zo stralend als de glimlach van haar dochter en helemaal voor mij alleen. Dan draait ze zich weer om, ze schuift haar arm door die van haar knappe echtgenoot en volgt haar dochter in dit moment van haar grootste triomf.

Wanneer we de grote zaal hebben overgestoken, van weerskanten gadegeslagen door de honderden mensen die zich daar hebben verzameld en die juichen bij het zien van de prachtige aanstaande koningin, en wanneer iedereen zit, kan ik eindelijk weer een blik werpen op de hoge tafel. En ik merk dat ik niet de enige ben die de nieuwe koningin aangapt. Alle aandacht is op haar gericht. Ze heeft prachtige, grijze, amandelvormige ogen en wan-

neer ze lacht is het alsof ze plezier heeft om een verrukkelijk geheim. Koning Edward heeft beslist dat ze aan zijn rechterhand naast hem zit en wanneer hij haar iets in het oor fluistert buigt ze zich dicht naar hem toe, alsof ze op het punt staan elkaar te kussen. Ik ben geschokt, dat hoort niet, maar wanneer ik naar de koningin-moeder kijk zie ik dat ze haar dochter glimlachend gadeslaat, alsof ze blij is dat zij en haar man zo verliefd zijn. Ze wekt op geen enkele manier de indruk dat ze zich schaamt.

De familie van de koningin is buitengewoon knap. Zelfs met het allerblauwste bloed in hun aderen hadden ze niet knapper kunnen zijn. Dat zal iedereen zal moeten toegeven. Zes leden van de familie Rivers en de twee zoons uit het eerste huwelijk van de nieuwe koningin zijn nog kinderen en zitten bij ons aan tafel, alsof ze van koninklijke bloede zijn en het volste recht hebben om aan te schuiven bij ons, de dochters van een gravin. Ik zie Isabel zuur kijken naar de vier prachtige meisjes Rivers; van de jongste, Katherine Woodville die pas zeven is, tot de oudste, de vijftienjarige Martha. Voor deze vier meisjes zal een welgestelde echtgenoot worden gezocht, maar in een tijd als deze – na tien jaar oorlog tussen de huizen York en Lancaster, waarin zo veel mannen zijn gesneuveld – zijn welgestelde echtgenoten in Engeland maar moeilijk te vinden. Deze meisjes zullen met ons worden vergeleken; ze zullen onze rivaal zijn. Het voelt alsof het hof is overstromd door nieuwe gezichten met zuivere gelaatstreken, met een huid zo stralend als een pas geslagen munt, met lachende stemmen en uitgelezen manieren. Het lijkt een invasie door een stam van prachtige jonge onbekenden, alsof standbeelden tot leven zijn gekomen en zich dansend tussen ons hebben begeven, alsof vogels uit de hemel zijn neergestreken om te zingen aan het hof, alsof vissen uit de golven omhoog zijn gesprongen. Op het gezicht van mijn moeder ligt een bloes van ergernis, ze ziet rood en nijdig als een bakkersvrouw. De koningin die naast haar zit, straalt als een dartele engel, met haar hoofd onafgebroken naar haar jonge echtgenoot gebogen, haar lippen licht uiteen alsof ze hem het liefst zou inademen, als koele verkwikkende lucht.

Ik vind het voorname banket erg opwindend, want George, de broer van de koning, zit aan het ene eind van onze tafel en aan het andere zijn jongste broer Richard. Jacquetta, de moeder van de koningin, schenkt ons, jonge mensen, een warme glimlach en ik vermoed dat zij voor deze tafelschikking verantwoordelijk is, in de veronderstelling dat we het prettig zouden vinden bij elkaar te zitten en dat we het als een eer zouden beschouwen George in ons midden te hebben. Isabel is door de aanwezigheid van twee hertogen van koninklijke bloede zo rusteloos als een schaap dat wordt geschoren. Ze weet niet welke kant ze uit moet kijken, zo gretig is ze om indruk te maken.

En wat nog veel erger is, Martha en Eleanor Woodville, de twee oudste meisjes Rivers, overtreffen haar moeiteloos in glans en schoonheid. Ze bezitten de uitgelezen trekken van hun prachtige familie, hun mond lijkt altijd te lachen en ze stralen een en al zelfverzekerdheid uit. Isabel doet té krampachtig haar best en ik ben zoals gebruikelijk ten prooi gevallen aan nervositeit door de kritische blikken van mijn moeder. Maar de meisjes Rivers zien eruit alsof ze hier alleen maar zijn om een heuglijke gebeurtenis te vieren, alsof ze verlangend uitzien naar vertier en vrolijkheid, zonder angst voor afkeurende woorden. Het zijn meisjes die weten wat ze waard zijn en die houden van een pleziertje. Natuurlijk geven de hertogelijke broers van de koning aan hen de voorkeur boven ons. George is met ons opgegroeid; wij zijn voor hem geen onbekende schoonheden. En Richard staat nog onder de hoede van mijn vader als diens pupil; wanneer we in Engeland verblijven, behoort hij tot het groepje jongens dat bij ons in huis woont. Met als gevolg dat Richard ons drie keer per dag ziet. Dus het is geen wonder dat hij alleen maar oog heeft voor Martha Woodville in haar mooiste kleren, een nieuw gezicht aan het hof en een schoonheid, net als haar zuster, de nieuwe koningin. Toch vind ik het ergerlijk dat hij me volledig negeert.

George van vijftien is net zo knap als zijn oudere broer, de koning; en net als hij ook blond en lang van postuur. ‘Vertel eens, Anne, is dit de eerste keer dat u in de Tower dineert?’ vraagt hij aan mij. Ik word vuurrood, zo opgewonden en geschrokken ben ik dat hij zelfs maar aandacht aan me besteedt. ‘Ja,’ antwoord ik desalniettemin met vaste stem.

Richard, die aan het andere eind van de tafel zit, is een jaar jonger dan Isabel en niet groter dan zij, maar nu zijn broer koning van Engeland is lijkt hij ineens veel groter. En veel knapper. Hij heeft altijd al de vrolijkste glimlach gehad die ik ken, en de vriendelijkste ogen, maar nu, tijdens het kroningsbanket van zijn schoonzuster, is zijn houding beheerst en formeel. Isabel knoopt een gesprek met hem aan; ze begint over paarden en vraagt of hij zich onze kleine pony op kasteel Middleham nog kan herinneren. Was het niet grappig, vraagt ze glimlachend, hoe Pepper met hem op hol sloeg zodat hij werd afgeworpen? Trots als hij is en snel in zijn wiek geschoten, keert Richard zich naar Martha Woodville en zegt dat hij zich er niets van kan herinneren. Isabel probeert de indruk te wekken dat we vrienden zijn; dat we al jarenlang goed met elkaar omgaan. In werkelijkheid is Richard een van mijn vaders pupillen met wie we gingen jagen en met wie we de maaltijden gebruikten, in de goede oude tijd toen er nog vrede heerste in Engeland. Isabel wil bij de meisjes Rivers het beeld vestigen dat we één grote, hechte familie vormen en dat zij ongewenste indringers zijn, maar in werkelijkheid ston-

den wij onder de hoede van onze moeder, terwijl de jongens de meeste tijd met vader doorbrachten.

Isabel kan nog zo lelijk kijken, ik weiger me ongemakkelijk te voelen. We hebben méér recht om aan deze tafel te zitten dan wie ook, en al helemaal meer recht dan de knappe meisjes Rivers. We zijn de rijkste erfgenames in heel Engeland en mijn vader controleert de smalle wateren tussen Calais en de Engelse kust. We behoren tot de grote familie Neville, hoeders van het noorden van Engeland; er stroomt koninklijk bloed door onze aderen. Mijn vader is voor Richard een voogd geweest en voor de koning is hij een mentor en een raadsman. In deze hele zaal doen we voor niemand onder, we zijn rijker dan alle aanwezigen, zelfs rijker dan de koning, en aanzienlijk hoger van geboorte dan de nieuwe koningin. Ik ben gelijkwaardig aan iedere aan de koning geparenteerde hertog van het huis York, want zonder mijn vader zouden de Yorks de oorlogen hebben verloren, zou het huis Lancaster nog aan de macht zijn en zou ook de knappe, vorstelijke George de broer zijn van een niemendal en de zoon van een verrader.

Het banket duurt lang, ook al zal het banket morgen, na de daadwerkelijke kroning van de koningin, zelfs nog langer duren. Vanavond worden er tweeëndertig gangen geserveerd en de koningin stuurt uit hoffelijkheid een aantal gerechten naar onze tafel. George staat op en bedankt haar met een buiging, dan bedient hij ons uit de zilveren schaal. Wanneer hij ziet dat ik naar hem kijk, geeft hij me met een knipoog een extra lepel saus. Nu en dan voel ik de blik van mijn moeder op me gericht, als het vuur op een wachttorens dat zijn felle schijnsel over een donkere zee werpt. Telkens wanneer ik me van die doordringende blik bewust word, kijk ik op en schenk haar een glimlach. Ik weet zeker dat ze niets op me aan te merken zal vinden. Ik heb zo'n nieuwerwetse vork in mijn hand en een servet in mijn mouw, als een Franse lady, vertrouwd met de nieuwe tafelmanieren. Uit het glas aan mijn rechterhand drink ik met water aangelengde wijn en ik eet zoals me is geleerd: sierlijk en ongehaast. Als hertog George, de broer van de koning, mij vereert met zijn aandacht, dan zie ik niet waarom dat niet zou mogen, noch waarom dat ook maar iemand zou verrassen. Mij verrast het in elk geval niet.

Net als thuis in Calais – en net als elke nacht van mijn leven – deel ik ook hier in de Tower, als gasten van de koning aan de vooravond van de kroning van de koningin, een bed met Isabel. Ik ben een uur eerder naar boven gestuurd dan zij, maar ik ben veel te opgewonden om te kunnen slapen. Nadat ik mijn gebeden heb gezegd en in bed ben gekropen, luister ik naar de flar-

den van muziek die uit de zaal beneden tot me doordringen. Er wordt nog gedanst; de koning en zijn vrouw vinden het heerlijk om te dansen. Wanneer hij haar hand in de zijne neemt, is het hem aan te zien dat hij zich moet beheersen om haar niet dichtert tegen zich aan te trekken. Zij slaat haar ogen neer en wanneer ze dan weer opkijkt en ziet dat zijn blik nog steeds verlangend op haar rust, schenkt ze hem een vluchtige glimlach, vol belofte.

Onwillekeurig vraag ik me af of de oude koning, de slapende koning, vanavond wakker is, ergens in het ruige noorden van Engeland. Het is een gruwelijke gedachte dat hij misschien in diepe slaap is, maar in zijn dromen beseft dat ze dansen en dat een nieuwe koning en koningin zichzelf hebben gekroond en zijn plaats hebben ingenomen; dat morgen een nieuwe koningin de kroon van zijn vrouw zal dragen. Vader zegt dat ik niet bang hoef te zijn. Dat de slechte koningin naar Frankrijk is gevlucht en niet op steun van haar Franse vrienden hoeft te rekenen. Vader ontmoet de koning van Frankrijk om ervoor te zorgen dat hij onze vriend wordt en dat de slechte koningin geen hulp van hem krijgt. Ze is onze vijand, ze is de vijand van de vrede in Engeland. Vader zal ervoor zorgen dat er voor haar in Engeland geen plaats meer is, zoals er in Engeland ook geen troon meer voor haar is. Ondertussen heeft de slapende koning, zonder zijn vrouw en zonder zijn zoon, beschutting gezocht in een klein kasteel, ergens tegen de grens met Schotland, waar hij zijn leven wegdoezelt als een bij die zich de hele winter tussen de plooiën van een gordijn schuilhoudt. Vader zegt dat hij tot zijn dood zal blijven slapen en dat zij wel altijd door woede verteerd zal blijven. Het was mijn vader die de slapende koning van de troon verdreef en diens kroon op het hoofd van koning Edward zette. Dus het is goed zo. Dat kan niet anders. Het was mijn vader die de gruwelijke confrontatie aanging met de slechte koningin, een kwaadaardige wolvin, woester dan de wolven in Frankrijk. En het was ook mijn vader die haar versloeg. Maar ik vind het niet prettig om aan de oude koning Hendrik te denken, met het maanlicht op zijn gesloten oogleden, terwijl de mannen die hem hebben verdreven dansen in wat ooit zijn grote zaal was. Ik vind het niet prettig om aan de slechte koningin te denken, ver weg in Frankrijk, waar ze zweert dat ze wraak op ons zal nemen, waar ze ons geluk vervloekt en plechtig verklaart dat ze naar Engeland zal terugkeren en het opnieuw haar thuis zal noemen.

Tegen de tijd dat Isabel eindelijk boven komt, lig ik geknield voor het smalle raam. De maan staat boven de rivier en ik denk aan de koning die droomt in haar zilveren schijnsel. ‘Je had allang moeten slapen,’ zegt Isabel bazig.

‘Ze kan ons geen kwaad doen, hè?’

‘De slechte koningin?’ Isabel weet onmiddellijk over wie ik het heb; over de gruwelijke koningin Margaretha van Anjou voor wie we onze hele jeugd bang zijn geweest. ‘Nee. Ze is verslagen, Vader heeft haar troepen bij Towton in de pan gehakt. Toen is ze gevlucht. Ze kan nooit meer terugkomen.’

‘Weet je dat zeker?’

Isabel slaat haar arm om mijn smalle schouders. ‘Dat weet je toch! We hoeven nergens bang voor te zijn. De gekke koning slaapt en de slechte koningin is verslagen. Je zoekt gewoon een excuus om wakker te blijven terwijl je zou moeten slapen.’

Gehoorzaam draai ik me om, kruip in bed en trek de lakens op tot aan mijn kin. ‘Ik ga slapen. Was het niet verrukkelijk?’

‘Niet echt.’

‘Vind je haar niet prachtig?’

‘Wie?’ vraagt ze alsof ze niet weet over wie ik het heb; alsof het niet maar al te duidelijk is wie vanavond de allermooiste vrouw was van het hele land.

‘De nieuwe koningin. Koningin Elizabeth.’

‘Ach, ik vind haar niet erg koninklijk.’ Ze probeert te klinken als onze moeder, met een stem die druipt van minachting. ‘Ik weet niet of ze zich wel op de juiste manier weet te presenteren bij haar kroning, bij het steekspel, bij het toernooi. Ze was tenslotte de vrouw van een landjonker en de dochter van een niemandal. Dus van wie moet ze in ’s hemelsnaam hebben geleerd hoe ze zich dient te gedragen?’

‘Waarom denk je dat? Hoe zou jij je gedragen?’ vraag ik om haar aan de praat te houden. Isabel weet altijd zo veel meer dan ik; ze is vijf jaar ouder en de lieveling van onze ouders, die ongetwijfeld een briljant huwelijk voor haar zullen weten te regelen. Mijn zuster is al bijna een vrouw, terwijl ik nog maar een kind ben. Ze kijkt zelfs neer op de koningin!

‘Ik zou me aanzienlijk waardiger gedragen dan zij. Ik zou niet fluisteren met de koning, ik zou me niet verlagen zoals zij dat doet. Ik zou geen schalen naar andere tafels sturen, ik zou niet naar mijn gasten wuiven. Ik zou niet al mijn broers en zusters meeslepen naar het hof. Ik zou veel koeler en gereserveerder zijn. Ik zou niet naar iedereen lachen, ik zou naar niemand buigen. Ik zou een echte koningin zijn, een koningin van ijs, zonder vrienden of familie.’

Het beeld spreekt me zo aan dat ik alweer half uit bed ben. Ik trek de bontvacht eraf en hou die naar haar op. ‘Hoe dan, Izzy? Laat eens zien hoe je je als koningin zou gedragen!’

Ze schikt de vacht als een mantel om haar schouders, gooit haar hoofd naar achteren, richt zich in haar volle lengte op en schrijdt door de kleine ka-

mer, met haar hoofd hoog geheven, gereserveerd knikkend naar denkbeeldige hovelingen. ‘Zo,’ zegt ze. ‘*Comme ça*. Elegant en onvriendelijk.’

Ik spring uit bed, pak een halsdoek, gooi die om mijn hoofd en loop achter haar aan, waarbij ik net als zij naar links en naar rechts knik en probeer er net zo koninklijk uit te zien. ‘Hoe maakt u het?’ zeg ik tegen een lege stoel. Ik blijf staan alsof ik luister naar een verzoek om een gunst. ‘Nee, daar kan geen sprake van zijn. Ik ben bang dat ik u niet kan helpen. Het spijt me, maar die positie heb ik al aan mijn zuster toebedeeld.’

‘Aan mijn vader, lord Rivers,’ voegt Izzy eraan toe.

‘Aan mijn broer, Anthony. Zo’n knappe man.’

‘Aan mijn broer John. En een fortuin aan mijn zusters. Er is voor u niets meer over. Ik heb een grote familie,’ zegt Isabel lijk en hooghartig, als nieuwe koningin. ‘En ze moeten allemaal worden gehuisvest. Weelderig gehuisvest.’

‘Allemaal,’ val ik haar bij. ‘Het zijn er tientallen. Hebt u wel gezien met hoevelen ze achter me aan de grote zaal binnenkwamen? Waar moet ik voor hen allen een titel en grond vandaan halen?’

We lopen voornamelijk de kamer rond en wanneer we elkaar passeren nissen we ons hoofd in schitterende onverschilligheid. ‘En wie bent u?’ informeer ik koel.

‘Ik ben de koningin van Engeland.’ Isabel verandert zonder waarschuwing de regels van het spel. ‘Ik ben koningin Isabel van Engeland en Frankrijk, zojuist getrouwd met koning Edward. Hij verloor zijn hart aan me dankzij mijn schoonheid. Hij was gek van liefde. Hij raakte zijn verstand kwijt, vergat zijn vrienden, zijn plichten. We zijn in het geheim getrouwd en nu word ik tot koningin gekroond.’

‘Nee, nee, ik was de koningin van Engeland.’ Ik laat de halsdoek vallen. ‘Ik ben koningin Anne van Engeland. Ik ben de koningin van Engeland. Koning Edward heeft mij gekozen.’

‘Dat zou hij nooit doen. Je bent de jongste.’

‘Toch is het zo! Hij heeft mij gekozen!’ Ik voel mijn drift oplaaien en hoewel ik weet dat die alles zal bederven, kan ik het niet verdragen om wéér in de schaduw van mijn zuster te staan, zelfs niet bij een onschuldig spel in de slaapkamer.

‘We kunnen niet allebei koningin van Engeland zijn,’ zegt Isabel beheerst. ‘Jij bent de koningin van Frankrijk. Dat mag jij zijn. Frankrijk is ook leuk.’

‘Engeland! Ik ben de koningin van Engeland. Ik haat Frankrijk!’

‘Nou, dat kan niet,’ zegt ze botweg. ‘Ik ben de oudste. Ik heb als eerste gekozen dus ik ben koningin van Engeland. En Edward is verliefd op mij.’

Ik ben sprakeloos van woede omdat ze alles voor zichzelf opeist, omdat ze zo kinderachtig is te schermen met haar leeftijd en een vrolijk spel plotseling in een strijd tussen rivalen verandert. Ik begin te stampvoeten, mijn gezicht loopt rood aan, er branden tranen in mijn ogen. ‘Engeland! Ik ben de koningin van Engeland!’

‘Ach, je bent nog zo’n kleuter. Je bederft altijd alles.’ Met die woorden wendt ze zich af. Net op dat moment gaat de deur open en komt Margaret binnen. ‘Jullie moeten naar bed, dames. Het is de hoogste tijd. Hemeltjelier! Wat hebben jullie met die spreid gedaan?’

‘Isabel wil niet dat ik...’ begin ik. ‘Ze is gemeen...’

‘Ik wil er geen woord over horen,’ zegt Margaret kordaat. ‘In bed! Wat het ook is, we hebben het er morgen wel over.’

‘Zij wil nooit eerlijk delen!’ Ik slik mijn zoute tranen weg. ‘Dat wil ze nooit! We deden een toneelstukje maar toen...’

Isabel lacht spottend, alsof ze mijn verontwaardiging grappig vindt. Dan kijkt ze Margaret aan met een blik die lijkt te zeggen dat de kleuter weer eens een driftbui heeft. Dat is meer dan ik kan verdragen. Met een luide jammerkreet werp ik me voorover op het bed. Niemand houdt van me, niemand is bereid te zien dat we een spelletje deden, als zusjes, totdat Isabel iets voor zichzelf opeiste waar ze helemaal geen recht op had. Ze moet delen. Dat hoort ze te weten. Het is niet eerlijk dat ik altijd op de tweede plaats kom. Altijd! ‘Het is niet eerlijk!’ jammer ik snikkend. ‘Het is echt niet eerlijk!’

Isabel gaat met haar rug naar Margaret staan, zodat die de sluiting van haar gewaad kan losmaken en haar kan helpen eruit te stappen. Ze doet het hooghartig, als de koningin die ze zo-even speelde. Margaret hangt het gewaad over een stoel, zodat het morgen kan worden gepoederd en geborsteld. Isabel trekt een nachthemd over haar hoofd en laat Margaret haar haar borstelen en vlechten.

Ik til mijn gloeiende gezicht van het kussen en kijk met grote, verdrietige ogen toe. Isabel draait zich naar me om. ‘Trouwens, je had allang moeten slapen. Als je moe bent ga je altijd huilen. Je bent echt nog zo’n kleuter. Ze hadden je nooit mee naar het banket moeten nemen.’ Ze keert zich weer naar Margaret, die al twintig is en volwassen. ‘Zeg jij er eens wat van, Margaret.’

‘U moet gaan slapen, lady Anne,’ zegt Margaret zacht. ‘Morgen is er weer een dag.’ Ik rol op mijn zij, met mijn gezicht naar de muur. Margaret heeft niet het recht zo tegen me te praten. Ze is een hofdame van mijn moeder en onze halfzuster. Ze zou aardiger tegen me moeten zijn. Maar er is niemand die me ook maar enig respect toont en mijn zuster haat me. Ik hoor de tou-

wen van het bed kraken wanneer Isabel naast me kruipt. Tegen haar zegt niemand dat ze moet bidden voor het slapengaan, ook al gaat ze naar de hel als ze dat niet doet. ‘Welterusten. Slaap lekker. Moge God jullie behoeden,’ zegt Margaret. Dan blaast ze de kaarsen uit en verlaat de kamer.

We zijn weer alleen, het enige licht komt van het vuur in de haard. Isabel trekt het dek naar zich toe en ik blijf doodstil liggen. ‘Voor mijn part ga je de hele nacht liggen snotteren,’ fluistert ze venijnig. ‘Maar ik ben de koningin van Engeland en jij niet.’

‘Ik ben een Neville!’ protesteer ik.

‘Margaret is ook een Neville! Maar ze is onwettig, een bastaard die vader heeft erkend. En dus is ze onze hofdame en trouwt ze met een respectabele man. Maar ik krijg een rijke hertog. Op zijn minst. Trouwens, volgens mij zou jij ook wel eens een onwettig kind kunnen zijn. Dan moet je later mijn hofdame worden.’

Ik voel een snik opwellen in mijn keel, maar ik druk mijn handen tegen mijn mond. Die bevrediging gun ik haar niet. Ze zal me niet horen huilen. Als ik kon stoppen met ademen zou ik het doen. En dan zouden ze naar vader schrijven dat ze me helemaal koud en dood hadden gevonden. En dan zouden ze spijt hebben omdat ik was gestikt door haar onaardigheid. En mijn vader – heel ver weg, in Frankrijk – zou boos op haar zijn. Hij zou zeggen dat het haar schuld was dat hij zijn kleine meisje had verloren; zijn dochter van wie hij meer hield dan van wie ook. Tenminste, zo zou het moeten zijn. Dat hij meer van mij hield. Zo zou ik willen dat het was.